

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2025 m. liepos 25 d. Nr. 21RE2- (AG2-168/16-2025)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės, Vilijos Astrauskienės ir Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkės ir pranešėjos), sekretoriaujant Laurai Tautkevičienei, dalyvaujant pareiškėjai X. Y.,

2025 m. liepos 23 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. Y. skundą atsakovui Lietuvos mediatorių rūmams dėl 2025 m. birželio 25 d. sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Komisijoje 2025 m. liepos 11 d. priimtas nagrinėti pareiškėjos X. Y. skundas atsakovui Lietuvos mediatorių rūmams (toliau – ir Mediatorių rūmai), kuriuo reiškiami reikalavimai:

1) panaikinti 2025 m. birželio 25 d. Mediatorių rūmų sprendimą dėl mediatoriaus kvalifikacinio egzamino (toliau – ir egzaminas) praktinės dalies vertinimo (6,6 balo) (toliau – ir Sprendimas, pastaba įformintą Mediatorių kvalifikacinio egzamino komisijos (toliau – Egzamino komisija) 2025 m. birželio 25 d. posėdžio protokolu Nr. (duomenys neskelbtini));

2) peržiūrėjus egzamino įrašą, atlikti objektyvų vertinimą ir įpareigoti Mediatorių rūmus atlikti objektyvų pareiškėjos egzamino praktinės dalies vertinimą;

3) atsižvelgiant į egzamino vertinimą atlikti motyvuotą ir pagrįstą atsakymą, nurodant kurie kriterijai nebuvo pasiekti ir kodėl.

Skunde nurodo, jog pareiškėja 2025 m. birželio 25 d. laikė egzaminą (teorinę ir praktinę dalį), kurį organizavo atsakovas. Teorinė dalis buvo įvertinta 10 (dešimt) balų, o praktinė dalis (mediacijos stadija – šalių pasisakymai) – 6,6 balo (šeši ir šešios dešimtosios). Mano, jog praktinės dalies įvertinimas neatspindi tikrųjų egzamino metu pademonstruotų mediacijos įgūdžių, praktinio pasirengimo ir proceso valdymo kompetencijų. Paaiškina, jog egzamino metu pareiškėja tinkamai pradėjo mediacijos procesą, pasveikino šalis ir padėjo už jų apsisprendimą ginčą spręsti mediacijos būdu; aktyviai klausėsi šalių, užtikrino, kad kiekviena jų turėtų galimybę būti išgirsta; šalių pasisakymo metu, esant nuolatiniam vienos šalies pertraukinėjimui, reagavo pateikdama pastabą dėl pagarbos principo laikymosi ir užtikrino, kad kita šalis būtų išklaudyta; vienai iš šalių pradėjus naudotis mobiliuoju telefonu, paaiškino, kad tai trikdo mediacijos eigą, gali būti laikoma nepagarba kitai šaliai ir lemti neišklausymą – paprašė padėti telefoną į šalį; priminė apie mediacijos taisykles, kad mediacijos sesijos metu šalis turi gerbti viena kitą, išklaudyti; užtikrino pagarbią atmosferą – reaguodama į šaukiančios šalies elgesį, padarė pauzę ir priminė apie pagarbos reikalavimus; apibendrino šalių pozicijas, vengė vertinimo ar palaikymo; pasidžiaugė, kad abiem šalims rūpi vaiko interesai – tai buvo šalių pasisakymų atspindėjimas, o ne pareiškėjos nuomonės išsakymas.

Mano, kad egzamino praktinės dalies įvertinimas 6,6 balo neatitinka pareiškėjos pademonstruotų įgūdžių, todėl nėra teisingas.

Pažymi, jog Egzamino komisijos 2025 m. birželio 25 d. posėdžio protokolas Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Protokolas) nėra motyvuotas, jame nėra pateikta konkrečių komentarų ar nurodymų, kurie kriterijai nebuvo įvykdyti, todėl prašo panaikinti Sprendimą ir įpareigoti atsakovą atlikti aukščiau nurodytus veiksmus.

Komisijoje 2025 m. liepos 22 d. gauti pareiškėjos rašytiniai paaiškinimai (pareiškėja įvardijo dubliku). Pareiškėjos nuomone, egzamino vertinimas buvo neobjektyvus, dalinai nepagrįstas faktais ir neatitiko egzaminavimo metu pareiškėjos pademonstruotų mediacijos kompetencijų. Pabrėžia, jog egzamino metu ji užtikrino šalių galimybę būti išgirstoms, mandagiai reaguodama į pertraukinėjimus, kitos šalies išklausimą, primindama taisykles, aktyviai klausėsi ir užduodama klausimus apibendrino šalių pozicijas tam, kad jos būtų aiškesnės abiem šalims, užduodami klausimai reflektavo šalių išsakytas mintis, padėjo išgryninti interesus, o ne tiesiog pozicijas ir kaltinimus, išlaikė emocinį balansą, pagarbą, neutralumą bei proceso nuoseklumą. Dėl egzamino metu vienos šalies naudojimosi telefonu paaiškina, jog mandagiai paprašė padėti telefoną į šalį, paaiškindama, jog tai gali trikdyti kitos šalies išklausimą ir kelti nepagarbą kitam asmeniui. Šis veiksmas buvo sąmoningas bandymas užtikrinti tiek proceso vientisumą, tiek šalių lygiateisiškumą bei pagarbą kitai šaliai. Mano, jog Egzamino komisijos interpretavimas, kad pareiškėjos veiksmai „eskalavo konfliktą“ neatitinka objektyvių vaizdo įrašo momentų – įtampa kilo ne dėl mediatoriaus pozicijos. Pažymi, jog egzaminuojamoje studijoje pagrindinis tikslas buvo išklausti šalis ir atspindėti pozicijas, ne aiškinti mediatoriaus vaidmenį, todėl pasakyta frazė „smagu girdėti rūpestį dėl vaiko“ buvo neutralaus pobūdžio emocinis atspindėjimas, o ne vienos iš šalių palaikymas. Vertina, jog egzaminuojamoje studijoje pareiškėjos sprendimas nepertraukti šalių dėl išsakytų lūkesčių dėl pagalbos skaičiuojant, indeksuojant ar vertinant išlaikymo dydžius, buvo tinkamas, atitinkantis mediacijos principus. Vėliau pareiškėja sureagavo, pateikdama pastabą, kad jei kiltų poreikis teisinėms konsultacijoms ar indeksavimo skaičiavimams – šalis galėtų kreiptis į teisininką. Šalių pasisakymus apibendrino per esminių aspektų – bendradarbiavimo, noro rūpintis vaikų gerove – atspindėjimą. Mano, jog egzamino metu išsakytos frazės nepatenka į šališkumo ar proceso kontrolės pažeidimų apimtį. Paaiškina, jog išsakytas sakinytis „taikos sutartis turi būti tvirtinama teisme“ buvo bendro pobūdžio, nurodant dažniausią praktiką ir nebuvo pateiktas kaip absoliuti taisyklė. Be to, vėliau egzamino metu pati pripažino, kad pasakymas nebuvo tikslus ir patikslino, o tai rodo savirefleksijos gebėjimą. Mano, jog Egzamino komisijos pastabos apie kūno pasisukimą ar šalių reakciją į fizinį artumą yra labai subjektyvios ir sunkiai pamatuojamos.

Posėdžio metu pareiškėja prašė tenkinti skundą jame nurodytų ir posėdžio metu išsakytų argumentų pagrindu. Patikslino, jog pageidautų, kad būtų leidžiama egzamino žodžiu dalį laikyti anksčiau, pvz., po 3 mėn., nelaukiant 6 mėnesių termino. Akcentavo, jog teisinis reguliavimas nenumato tvarkos, kaip turi būti vykdomas sprendimas, kuriuo panaikinami egzamino rezultatai, todėl tikisi, jog šią teisės spragą užpildys Komisija.

Atsakovas Lietuvos mediatorių rūmai, atstovaujami Mediacijos kvalifikacinio egzamino komisijos, 2025 m. liepos 21 d. pateikė atsiliepimą, kuriuo prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodo, jog mediatorių kvalifikacinį egzaminą organizuoja Lietuvos mediatorių rūmai, o vykdo Mediatorių kvalifikacinio egzamino komisija (minėta, toliau – ir Egzamino komisija). Mediatorių kvalifikacinio egzamino komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2018 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1R-289 „Dėl Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo įgyvendinimo“ (toliau – ir Nuostatai), 5.1 punkte nustatyta, jog Egzamino komisijos pagrindinė funkcija – vykdyti egzaminą, įvertinant egzaminą laikančių asmenų žinias ir priimant sprendimą dėl egzamino išlaikymo arba neišlaikymo. Paaiškina, jog vadovaujantis Mediatorių kvalifikacinio egzamino organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo (toliau – ir Aprašas), patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2018 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1R-289 „Dėl Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo įgyvendinimo“, nuostatomis (18, 31–33, 34, 36, 37–39 punktai), žodinė egzamino dalis yra vykdoma, taikant mediacijos simuliacijos metodą. Asmenims pateikiamas trumpas situacijos mediacijos simuliacijai aprašymas, atskleidžiantis koks ginčas ir dėl kokių

priežasčių yra kilęs tarp šalių. Ginčo šalių vaidmenis atlieka Komisijos nariai, o mediatoriaus – asmenys, laikantys egzaminą. Asmenys atsitiktine tvarka traukia praktinės užduoties (mediacijos simuliacijos) dalį, kurią turės atlikti. Pasirengti praktinei užduočiai skiriama 0,5 valandos, vienam asmeniui praktinei užduočiai atlikti skiriama nuo 0,25 iki 0,5 valandos. Egzamino žodžiu dalis laikoma išlaikyta, jei asmuo gavo 7 ir daugiau balų.

Atkreipia dėmesį, jog nei Nuostatų nei Aprašo nuostatose nėra įtvirtintas reikalavimas Egzamino komisijai ar jos nariams pagrįsti ir / ar paaiškinti asmenų įvertinimus ar suteikti jiems grįžtamąjį ryšį apie jų praktinės užduoties dalies atlikimą. Tokio reikalavimo nenumato ir Mediacijos įstatymas ar kiti, mediaciją reglamentuojantys teisės aktai. Asmens, neišlaikiusio egzaminą, teisė skųsti Egzamino komisijos sprendimą, turėtų apsiriboti tik teise skųsti procedūrinio pobūdžio pažeidimus, organizuojant ir vykdant egzaminą. Nagrinėjamu atveju pareiškėja skundžia Egzamino komisijos vertinimą.

Paaškina, jog pareiškėja egzamino raštu dalį išlaikė aukščiausiu įvertinimu (10 balų) ir pagal nustatytą tvarką buvo pakviesta dalyvauti žodinės dalies pirmoje grupėje (asmenys į grupes skirstomi abėcėlės tvarka). Žodinėje dalyje pareiškėja ištraukė antrąją užduotį: „tęsiate mediacijos procesą po mediatoriaus įžanginės kalbos. Išklauskite šalis. Užduokite klausimus. Apibendrinkite jų pristatytas pozicijas. Atlikite kitus mediatoriaus veiksmus, kuriuos manote esant reikalinga atlikti šioje mediacijos stadijoje“. Pareiškėjai buvo suteiktas laikas pasiruošti užduočiai, kaip ir kitiems asmenims. Žodinės egzamino dalies metu pareiškėjai, kaip ir kitiems asmenims, užduoties daliai atlikti buvo suteikta 15 min., egzamino metu buvo daromas vaizdo įrašas. Po užduoties pristatymo Egzamino komisijos nariai pateikė papildomų klausimų bei pastabų, į kuriuos pareiškėja atsakė. Vėliau kiekvienas komisijos narys įvertino jos žodinę užduotį bei atsakymus į klausimus kompleksiskai ir parašė pažymius. Pareiškėją vertino penki Egzamino komisijos nariai, iš kurių trys nariai skyrė 7 balus, kiti du nariai – po 6 balus. Bendras įvertinimų aritmetinis vidurkis – 6,66 balo. Kadangi pareiškėjos žodinė egzamino dalis nebuvo išlaikyta, laikoma, kad visas egzaminas buvo neišlaikytas.

Atsakovas nesutinka su pareiškėjos skundo argumentais dėl praktinės užduoties dalies atlikimo neteisingo įvertinimo. Argumentuoja, jog visiems Egzamino komisijos nariams abejonių dėl pareiškėjos pasirengimo teikti mediatoriaus paslaugas sukėlė griežtas ir formalus vienos iš ginčo šalių drausminimas dėl telefono naudojimo mediacijos proceso metu. Toks pareiškėjos elgesys sukėlė įtampą ir lėmė aršios konfliktinės situacijos tarp procesą lengvinti turinčio asmens ir vieno iš jo dalyvių atsiradimą. Egzamino metu viena ginčo šalis telefoną naudojo kaip priemonę apskaičiuoti vaiko išlaikymo, kuris buvo priteistas anksčiau teismo sprendimu, indeksavimą. Šis klausimas vienai ginčo šalių buvo esminis, o kita ginčo šalis neprieštaravo, jog skaičiavimai būtų atlikti šioje proceso stadijoje. Tačiau pareiškėja įsakmiai uždraudė naudotis telefonu, neįvertinusi konteksto ir nepasitarusi dėl to su šalimis. Tai neabejotinai sukėlė įtampą ir sumažino šalių pasitikėjimą mediatoriumi. Egzamino komisijos narių nuomone, pareiškėja turėjo atkreipti dėmesį į ginčo šalies naudojimąsi telefonu, išsiaiškinti, kokie veiksmai buvo atliekami, pasitarti su šalimis, kada būtų tinkamiausias laikas tai padaryti ir rasti sprendimą, kuris tiktų abiem šalims ir neeskaluotų konflikto. Pastebi, jog mediacijos pradžioje nebuvo aptartos naudojimosi telefonu taisyklės, tad pareiškėja neturėjo galimybės apeliuoti į tai, kad mediacijoje yra taikoma taisyklė, kad telefonais šalys nesinaudoja.

Pabrėžia, jog Egzamino komisijos nariams abejonių sukėlė pareiškėjos mediatoriaus vaidmens ir šio specialisto nešališkumo suvokimas. Pirmajai ginčo šaliai pasisakant buvo aiškiai išsakyti jos lūkesčiai mediatoriui, kurie nėra šio ginčo sprendimo specialisto pareigos. Pareiškėja į šalies lūkesčius niekaip nesureagavo, kas leido ginčo šalims susidaryti įspūdį, kad mediatorius atliks prašomus veiksmus (padės suskaičiuoti išlaikymo dydį, suindeksuos ir pan.). Egzamino komisija tikėjosi, kad po šalies pasisakymo pareiškėja jį apibendrinusi grįš prie mediatoriaus bei šalių ir jų teisininkų vaidmenų priminimo ir išaiškinimo. Be kita ko, pareiškėja šalims pasisakius, nepateikė neutralaus nei vieno iš ginčo šalių pasisakymo apibendrinimo. Kai kurie pareiškėjos žodžiai galėjo antrajai ginčo šaliai palikti įspūdį, kad galimai ji palaiko labiau pirmąją ginčo šalį. Po pirmosios ginčo šalies pasisakymo pritrūko jos situacijos matymo apibendrinimo, emocijų atspindėjimo. Pareiškėja tik užtvirtino ginčo šalies pozicijas, tačiau neskyrė kitiems paprastai mediacijoje svarbiems

aspektams: emociniam fonui, interesams, kurie jau pradeda aiškėti būtent šalių pasisakymo metu. Taip pat atkreipia dėmesį į pareiškėjos kūno kalbą, pareiškėja buvo labiau pasisukusi į antrąją ginčo šalį, pirmoji šalis net fiziškai atsitraukė, dėmesio disbalansas liko neištaisytas.

Nurodo, jog pareiškėja, atlikdama mediatoriaus vaidmenį, suklaidino ginčo šalis, nurodydama, kad taikos sutartis būtinai turi būti tvirtinama teisme (įrašo 6,35 min.). Vertina kaip faktinę klaidą, rodančią teisinių žinių, būtinų mediatoriui, trūkumą.

Apibendrinama pažymi, jog išklausančios šalis šioje stadijoje nebuvo pakankamai aiškiai išgirsta ir suvokta šalių išsakyta pozicija, nesigilinama, kokie interesai po ja slypi, neidentifikuoti siųsti aiškūs emociniai signalai, neatpažintos ir neįvardintos šalių emocijos, nesimta jokių kitų veiksmų įtampai tarp šalių mažinti. Akcentuoja, jog Egzamino komisija vertina ne tik formalius mediatoriaus veiksmus, bet ir jo gebėjimą kurti pasitikėjimu grįstą atmosferą, reaguoti į jautrias situacijas ir padėti jas eskaluoti, laikytis nešališkumo ir įgalinti abi ginčo šalis bendradarbiauti.

Paaikškina, jog egzamino žodinės dalies pabaigoje Egzamino komisijos nariai turi teisę užduoti egzaminą laikiusiems asmenims klausimų. Ši egzamino dalis paprastai naudojama ir būsimų mediatorių savirefleksijos įgūdžių vertinimui, nes Egzamino komisija teiraujasi ir to, kaip pats asmuo vertina savo praktinės užduoties dalies atlikimą. Egzamino komisijos nariai pastebėjo nepakankamą pareiškėjos lankstumą, polinkį formaliai žiūrėti į taisykles, neišsiaiškinant ir neaptariant su šalimis jų paskirties ir tikslo. Nors pareiškėja įvardijo svarbią jos padarytą faktinę klaidą dėl privalomo taikos sutarčių tvirtinimo teisme, tačiau kitų savo užduoties dalies atlikimo trūkumų, kuriuos pastebėjo Egzamino komisijos nariai, pareiškėja neįvardijo. Tai Egzamino komisijos buvo interpretuota kaip klaidų nesuvokimas ir neatpažinimas savo, kaip mediatoriaus, elgesyje.

Atsakovo vertinimu, pareiškėjai nepakako gebėjimų, nurodytų Aprašo 36 punkte. Mano, jog praktinės dalies vertinimas buvo pagrįstas, objektyvus, atitiko nustatytus egzamino tikslus bei vertinimo kriterijus. Atliekant vertinimą, nebuvo pažeisti teisės aktų reikalavimai.

Atsakovo atstovas į Komisijos posėdį neatvyko, apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai. Atsakovas prašė bylą nagrinėti jų atstovui nedalyvaujant. Vadovaujantis Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ir IAGNTĮ) 14 straipsnio 6 dalimi, byla išnagrinėta atsakovo atstovui nedalyvaujant.

Skundas atmestinas.

Nagrinėjamas administracinis ginčas kilo dėl Egzamino komisijos sprendimo, kuriuo nuspręsta, jog pareiškėja neišlaikė egzamino, nes egzamino praktinė dalis įvertinta 6,6 balo, įforminto Egzamino komisijos 2025 m. birželio 25 d. posėdžio protokolu Nr. (duomenys neskelbtini), teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Nustatyta, jog pareiškėja, kaip atitinkanti kandidatams į mediatorius keliamus kvalifikacinius reikalavimus, 2025 m. birželio 25 d. laikė egzaminą. Už Egzamino raštu dalį surinko 10 balų, tačiau egzamino žodžiu dalis Egzamino komisijos buvo įvertinta 6,6 balo.

Pareiškėja nesutinka su tokiu Egzamino komisijos egzamino dalies žodžiu įvertinimu.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Viešojo administravimo įstatymas (minėta, toliau – ir VAĮ), Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymas, Mediatorių kvalifikacinio egzamino komisijos nuostatai (minėta, toliau – ir Nuostatai), Mediatorių kvalifikacinio egzamino organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas (minėta, toliau – ir Aprašas), patvirtinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2018 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1R-289 „Dėl Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo įgyvendinimo“ ir kiti teisės aktai.

Mediacijos kvalifikacinio egzamino nuostatos reglamentuotos Mediacijos įstatymo 11 straipsnyje. Mediatorių kvalifikacinį egzaminą organizuoja Lietuvos mediatorių rūmai (11 straipsnio 1 dalis). Kai yra gauta ne mažiau kaip dešimt prašymų laikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą, Lietuvos mediatorių rūmai ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo paskutinio iš šių prašymų gavimo dienos organizuoja mediatorių kvalifikacinį egzaminą. Kai yra gauta mažiau kaip dešimt prašymų laikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą, mediatorių kvalifikacinis egzaminas rengiamas ne rečiau kaip kartą per pusę metų (11 straipsnio 2 dalis). Mediatorių kvalifikacinio egzamino metu tikrinami asmenų, siekiančių būti įrašytų į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, pasirengimas teikti mediacijos paslaugas, gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, taip pat mediatorių

profesinės etikos žinios (11 straipsnio 3 dalis). Mediatorių kvalifikacinį egzaminą vykdo mediatorių kvalifikacinio egzamino komisija. Mediatorių kvalifikacinio egzamino komisijos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras. <...> (11 straipsnio 4 dalis).

Nuostatai nustato Egzamino komisijos funkcijas, teises ir pareigas, darbo organizavimą (1 punktą). Egzamino komisiją trejiems metams iš septynių narių sudaro Teisingumo ministras. Vienas atstovas skiriamas iš Teisėjų tarybos, trys atstovai skiriami iš mediatorius vienijančių organizacijų, trys atstovai skiriami iš mokslo ir studijų institucijų. Komisijos pirmininką ir Komisijos pirmininko pavaduotoją iš Komisijos narių skiria teisingumo ministras (2 punktą). Egzamino komisijos funkcijos, teisės ir pareigos numatytos Nuostatų II skyriuje. Egzamino komisija vykdo egzaminą, įvertinant egzaminą laikančių asmenų žinias ir priimant sprendimą dėl egzamino išlaikymo ir neišlaikymo (5.1 papunktis). Egzamino komisija privalo priimdama sprendimus vadovautis teisėtumo, nešališkumo ir asmenų lygiateisiškumo principais (7.1 papunktis), užtikrinti mediatorių kvalifikacinio egzamino teorinių ir praktinių užduočių, mediatorių kvalifikacinio egzamino vertinimo konfidencialumą (7.3 papunktis). Pagrindinė Egzamino komisijos veiklos forma yra posėdis, posėdžius šaukia minėtos komisijos pirmininkas (9 punktą). Egzamino komisijos posėdis laikomas teisėtu, jei jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė Egzamino komisijos narių (10 punktą). Egzamino komisijos sprendimai priimami dalyvaujančių komisijos narių paprastą balsų daugumą. Balsams pasidalijus po lygiai, lemiamas yra Egzamino komisijos pirmininko balsas (12 punktą). Komisiją techniškai aptarnauja Mediatorių rūmai (16 punktą). Egzamino komisijos posėdį protokoluoja Mediatorių rūmų paskirtas Egzamino komisijos sekretorius, kuris nėra minėtos komisijos narys (17 punktą).

Nuostatų 19 punktą nustato, jog Egzamino komisijos sprendimai skundžiami Aprašo 49 punkte nustatyta tvarka. Ši blanketinė teisės norma nukreipia į Aprašą, kuris nustato egzamino organizavimo, vykdymo tvarką, mokesčio už egzaminą laikymą dydį ir šio mokesčio mokėjimo tvarką. Aprašo 2 punktą nustato, jog egzaminą turi teisę laikyti bet kuris asmuo, siekiantis būti įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir Aprašo nustatyta tvarka pateikęs dokumentus Lietuvos mediatorių rūmams. Egzamino organizavimo reglamentavimas numatytas Aprašo III skyriuje. Egzaminą organizuoja Mediatorių rūmai Mediacijos įstatymo ir Aprašo nustatyta tvarka (7 punktą). Pagal Aprašo 11 punktą egzaminą raštu daliai vykdyti suformuojamas testo klausimų fondas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro tvirtinama, su Mediatorių rūmais suderinta mediatorių kvalifikacinio egzamino programa <...>. Egzaminą žodžiu daliai vykdyti suformuojamas praktinių užduočių fondas. Už praktinių užduočių fondo formavimą atsakingi Mediatorių rūmai. Praktinių užduočių fonde turi būti ne mažiau kaip 50 praktinių užduočių. Mediatorių rūmai organizuoja periodinį praktinių užduočių fondo atnaujinimą ir privalo užtikrinti šio fondo konfidencialumą. Organizuojant egzaminą, Egzamino komisijos sekretorius, atsižvelgdamas į pakviestų dalyvauti egzamine asmenų skaičių, iš praktinių užduočių fondo atsitiktine tvarka parenka praktines užduotis ir teikia jas tvirtinti Egzamino komisijos pirmininkui. Egzamino komisijos pirmininkas ir Mediatorių rūmai iki numatyto egzamino vykdymo pradžios privalo užtikrinti egzaminą žodžiu dalies užduočių konfidencialumą (12 punktą). Mediatorių rūmai, vadovaudamiesi Komisijos pirmininko patvirtintomis egzaminą užduotimis, parengia egzaminą medžiagą. Mediatorių rūmai iki numatyto egzaminą vykdymo pradžios privalo užtikrinti egzaminą medžiagos konfidencialumą (13 punktą). Egzaminą vykdo Egzamino komisija posėdžio metu (15 punktą). Egzaminą sudaro 2 dalys: raštu ir žodžiu. Egzaminą prasideda, kai pristatoma Komisijos sudėtis ir egzaminą tvarka (18 punktą). Egzaminą raštu dalyje tikrinamas asmenų teorinis pasirėngimas teikti mediacijos paslaugas, taip pat mediatorių profesinės etikos žinios (19 punktą). Pasibaigus egzaminą raštu daliai, daroma iki 1 valandos trukmės pertrauka, per kurią Komisija vertina egzaminą raštu dalies rezultatus uždareme posėdyje. Šis posėdis gali būti vykdomas nuotoliniu būdu (25 punktą). Egzaminą raštu dalis laikoma išlaikyta, jei asmuo gavo 7 ar daugiau balų (27 punktą). Pagal Aprašo 28 punktą, egzaminą žodžiu dalį gali laikyti tik tie asmenys, kurie išlaikė egzaminą raštu dalį.

Egzaminą žodžiu dalyje tikrinamas asmenų gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai (Aprašo 30 punktą). Vykdamas egzaminą žodžiu dalį turi būti daromas garso ir vaizdo įrašas, kuris kartu su protokolu saugomas teisės aktų nustatyta tvarka (31 punktą). Asmenų, laikančių egzaminą žodžiu dalį, eiliškumas nustatomas pagal abėcėlę. Egzaminą žodžiu dalį asmenys laiko

grupėmis. Asmenų grupės formuojamos atsižvelgiant į egzamino žodžiu dalį laikančių asmenų skaičių ir turi būti užtikrinama, kad visi egzamino žodžiu dalį laikantys asmenys būtų paskiriami į konkrečią asmenų grupę. Asmenų grupes formuoja Egzamino komisija (32 punktas). Asmenims, paskirtiems į vieną grupę, pateikiama ta pati praktinė užduotis. Asmenys atsitiktine tvarka traukia praktinės užduoties dalį, kurią turės atlikti. Pasirengti praktinei užduočiai skiriama 0,5 valandos. Vienam asmeniui praktinei užduočiai atlikti skiriama nuo 0,25 iki 0,5 valandos. Kiekvienam asmeniui toje pačioje grupėje skiriamas vienodas laikas praktinei užduočiai atlikti (33 punktas). Praktinės užduoties atlikimo metu Egzamino komisijos nariai gali užduoti asmenims klausimų, susijusių su praktine užduotimi (34 punktas). Vertinant egzamino žodžiu dalies rezultatus, atsižvelgiama į praktinės užduoties atlikimo nuoseklumą, argumentacijos aiškumą ir tikslumą, gebėjimą praktinėje situacijoje taikyti mediacijos srities teorines žinias. Konkrečiai vertinama, kaip asmuo sukuria mediacijai palankią aplinką, užmezga ryšį ir bendrauja su kiekviena ginčo šalimi, praktikoje taiko mediacijos principus, valdo mediacijos procesą, skatina šalis atrasti abiem priimtina ginčo sprendimą, kokius metodus taiko, siekdamas gauti iš šalių aktualią informaciją ir ją panaudoti, taip pat vertinami ir kiti aspektai (36 punktas). Kiekvienas Egzamino komisijos narys įvertina kiekvieno asmens, laikančio egzaminą, praktinės užduoties atlikimą 10 balų sistema. Kiekvienam asmeniui, laikančiam egzaminą, skirti balai susumuojami, dalijami iš dalyvaujančių Egzamino komisijos narių skaičiaus ir gaunamas balų vidurkis. Egzamino žodžiu dalies balų vidurkis apvalinamas dviejų skaitmenų po kablelio tikslumu. Egzamino komisijos sekretorius gautą asmens balų vidurkį įrašo asmenų, laikančių mediatorių kvalifikacinį egzaminą, vertinimo lentelėje ir ją pasirašo (37 punktas). Egzamino žodžiu dalis laikoma išlaikyta, jei asmuo gavo 7 ar daugiau balų. Egzaminas laikomas išlaikytu, jei asmuo išlaikė egzamino raštu ir egzamino žodžiu dalis ir bendrai surinko 14 ar daugiau balų. Egzamino komisijos sekretorius bendrai surinktus asmens balus įrašo protokole (37 ir 38 punktai). Protokolą pasirašo Egzamino komisijos pirmininkas ir Egzamino komisijos sekretorius. Protokolas turi būti surašytas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo egzamino rezultatų paskelbimo dienos. Egzamino komisijos sekretorius pasirašyto protokolo išrašą, kuriame nurodyti Egzamino komisijos narių duomenys ir posėdžio trukmė, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną nuo pasirašymo dienos pateikia Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai <...> (42 punktas). Egzaminą laikę asmenys po to, kai protokolas yra pasirašytas, gali kreiptis į Mediatorių rūmus su prašymu susipažinti su protokolu, savo atliktomis egzamino raštu dalies užduotimis ir savo egzamino žodžiu dalies garso ir vaizdo įrašu (47 punktas). Egzamino komisijos sprendimų ir veiksmų, neveikimo apskundimo tvarka numatyta Aprašo 49 punkte, jie skundžiami Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Apibendrinant aukščiau nurodytas teisės normas, sprendina, jog egzamino žodžiu dalyje tikrinamas asmenų gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai. Vertinant egzamino žodžiu dalies rezultatus, atsižvelgiama į praktinės užduoties atlikimo nuoseklumą, argumentacijos aiškumą ir tikslumą, gebėjimą praktinėje situacijoje taikyti mediacijos srities teorines žinias, t. y. vertinami Aprašo 36 punkte nurodyti asmens gebėjimai.

Egzamino komisijos sudėtis patvirtinta Teisingumo ministro 2023 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 1R-156 „Dėl mediatorių kvalifikacinio egzamino sudėties patvirtinimo“: Egzamino komisijos pirmininkas – dr. P. A. – (duomenys neskelbtini); Egzamino komisijos pirmininko pavaduotoja – dr. Z. R. – (duomenys neskelbtini); V. A. – (duomenys neskelbtini) C. D. – (duomenys neskelbtini) dr. R. M. – (duomenys neskelbtini); O. K. – (duomenys neskelbtini); A. R.-T. – (duomenys neskelbtini).

Į bylą pateikto Protokolo turinys bei egzamino posėdžio vaizdo ir garso įrašas patvirtina, jog Egzamino komisijos posėdžio metu dalyvavo Egzamino komisijos pirmininko pavaduotoja Z. R., nariai: V. A., A. R.-T., C. D., R. M. Taigi Egzamino komisijos sudėtis teisėta Nuostatų 10 punkto prasme. Posėdžio metu buvo daromas garso ir vaizdo įrašas, kaip tai numatyta Aprašo 31 punkte (Komisijai pateiktas 2025 m. liepos 21 d., aktyvios nuorodos nurodytos atsiliepime).

Bylos medžiaga nustatyta, kad pareiškėjai dalyvavus egzamine, egzamino dalis žodžiu buvo įvertinta 6,6 balo, atitinkamai kilo teisinė pasekmė – egzaminas įvertintas kaip neišlaikytas.

Egzamino vaizdo ir garso įrašo medžiaga patvirtina, jog egzamino žodžiu dalyje pareiškėja ištraukusi antrąją užduotį: „tęsiate mediacijos procesą po mediatoriaus įžanginės kalbos. Išklauskite

šalis. Užduokite klausimus. Apibendrinkite jų pristatytas pozicijas. Atlikite kitus mediatoriaus veiksmus, kuriuos manote esant reikalinga atlikti šioje mediacijos stadijoje“, ją atliko (trukmė 15:09 min.). Po užduoties pristatymo Egzamino komisijos nariai pateikė papildomų klausimų bei pastabų, į kuriuos pareiškėja atsakė (trukmė 5.45 min.). Vėliau kiekvienas komisijos narys įvertino jos žodinę užduotį bei atsakymus į klausimus kompleksiskai ir parašė pažymius. Pareiškėją vertino penki Egzamino komisijos nariai, iš kurių trys nariai skyrė 7 balus, kiti du nariai – po 6 balus. Bendras įvertinimų aritmetinis vidurkis – 6,66 balo.

Skundo turinys ir pareiškėjos paaiškinimai posėdžio metu patvirtina, jog pareiškėja nereikia pretenzijų dėl egzamino metu padarytų procedūrinių pažeidimų. Nors pareiškėja reiškia reikalavimą peržiūrėjus egzamino įrašą, atlikti objektyvų vertinimą, tačiau Komisija sprendžia, jog nei mediacijos stadijos – šalių pasisakymai sudėtinių dalių išpildymas, nei pareiškėjos pasisakymai, nei Egzamino komisijos narių atliktas pareiškėjos pasisakymų įvertinimas, nėra priskirtini teismo ar Komisijos kompetencijai. Komisijos vertinimu mediacijos egzaminas prilyginamas pretendentų į valstybės tarnybą vertinimui ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas laikosi pozicijos, jog atsakymų į klausimus įvertinimas nėra priskiriamas teismo kompetencijai (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. spalio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1163/2013, 2017 m. gegužės 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-3506-756/2017, 2022 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-349-552/2022, 2024 m. birželio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1400-492/2024). Kitaip tariant, Komisija byloje tik patikrins, ar nebuvo pažeista egzamino organizavimo ir vykdymo tvarka.

Egzamino komisijos nariams yra suteikta diskrecijos teisė vertinti kandidato į mediatorius pasirengimą teikti mediacijos paslaugas, gebėjimą teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, taip pat mediatorių profesinės etikos žinias. Vertinamas kandidato į mediatorius vaidmuo egzamino žodžiu dalyje simuliacijos metu. Pagal aukščiau nurodytą teisinį reguliavimą, egzamino metu yra tikrinamas asmenų gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai. Skiriant balus už egzamino žodžiu dalį atsižvelgiama: 1) į praktinės užduoties atlikimo nuoseklumą; 2) argumentacijos aiškumą ir tikslumą; 3) gebėjimą praktinėje situacijoje taikyti mediacijos srities teorines žinias. Vertinami įgūdžiai: 1) kaip asmuo sukuria mediacijai palankią aplinką; 2) užmezga ryšį ir bendrauja su kiekviena ginčo šalimi; 3) praktikoje taiko mediacijos principus; 4) valdo mediacijos procesą; 5) skatina šalis atrasti abiem priimtina ginčo sprendimą, 6) kokius metodus taiko, siekdamas gauti iš šalių aktualią informaciją ir ją panaudoti; 7) vertinami ir kiti aspektai, kurių baigtino sąrašo Nuostatai ir Aprašas nepateikia.

Sprendama klausimą, ar Egzamino komisija tinkamai pasinaudojo savo diskrecijos teise, Komisija vertino Egzamino komisijos veiksmus ta apimtimi, ar jie neperžengė turimos vertinimo laisvės ribų. Egzaminas yra tikslingas ir orientuotas į žinių ir gebėjimų, reikalingų mediatoriaus funkcijoms įgyvendinti, patikrinimą ir įvertinimą. Kadangi mediatoriui keliami teisės aktuose nustatyti reikalavimai, todėl egzamino metu turi būti nustatoma egzaminuojamo asmens kompetencija atlikti mediatoriaus funkcijas.

Komisija, įvertinusi bylos medžiagą, egzamino garso ir vaizdo įrašą, sprendžia, jog egzamino eiga, kiek tai susiję su pareiškėjos laikyto egzamino žodžiu dalimi, buvo organizuota tinkamai. Simuliacijos metu pareiškėja turėjo galimybę pati valdyti mediacijos procesą. Komisija pritaria Egzamino komisijos atsiliepime pateiktiems argumentams, jog abejonių dėl pareiškėjos pasirengimo teikti mediatoriaus paslaugas sukėlė formalus vienos iš ginčo šalių drausminimas dėl telefono naudojimo mediacijos proceso metu (10:15 min.). Nors pareiškėja tiek posėdžio metu, tiek rašytiniuose paaiškinimuose nurodė, jog reagavo į akivaizdų vienos šalies nukrypimą nuo kitos šalies pasisakymo, tačiau Komisija peržiūrėjusi ir perklausiusi vaizdo įrašą, nenustatė, jog buvo aptartos telefono ar kitų šalutinių priemonių naudojimo taisyklės. Pareiškėja, kaip mediatorė, nepaklausė kitos ginčo šalies nuomonės dėl telefono, kaip priemonės apskaičiuoti indeksavimą, naudojimo. Pirmoji ginčo šalis atsiklausė, ar kita šalis neprieštarauja, jog telefonu būtų naudojamas, apskaičiuojant indeksavimą. Antroji ginčo šalis sutiko su tokios priemonės naudojimu indeksavimo paskaičiavimu, nurodydama, jog gali palaukti ir neprieštarauja, jog paskaičiavimui būtų naudojamas telefonas. Pareiškėja paprašė padėti telefoną į šalį, paaiškindama, jog tai gali trikdyti kitos šalies išklausimą, tačiau ginčo šalies reakcija aiškiai parodo, jog tokie pasakymai aiškiai sukėlė įtampą, aršios situacijos

atsiradimą, kai viena iš ginčo šalių pakėlė balso toną, sakydama „aš nieko blogo Jums nedarau“, „nenervuokit Jūs manęs“. Sutiktina su pareiškėja, jog pasakymai dėl telefono naudojimosi buvo pasakomi mandagia forma „būkit maloni, gal vėliau paskaičiuosite“, „patarsiu teisininką, į kurį galėsite kreiptis paskaičiavimui“, tačiau Komisijos vertinimu ne balso tonas, bet būtent ginčo šalių neišgirdimas, jog jos viena kitai neprieštarauja dėl tokios priemonės naudojimo, lėmė praktinės užduoties atlikimo nenuoseklumą, argumentacijos aiškumo ir tikslumo trūkumą. Pastebėtina, jog iš 15 min. trukusios mediacijos simuliacijos, situacija dėl naudojimosi telefonu užtruko tris minutes (10:00–12:32, 13:30–14:20 min.), bet vienai iš ginčo šalių liko neaišku, kodėl draudžiama naudotis telefonu, tai patvirtina šalies pasisakymai „kur parašyta tokia taisyklė mediacijoje“, tai patvirtina, jog mediatorius tinkamai nesukontroliavo mediacijos proceso.

Komisijos vertinimu, Egzamino komisijai pagrįstai kilo abejonės dėl pasirengimo teikti mediacijos paslaugas ir dėl egzamino metu aiškiai ir tiksliai neištransliuotų argumentų dėl mediatoriaus vaidmens procese. Kaip matyti iš vaizdo įrašo (1:20, 2:15, 2:27 min.) viena iš ginčo šalių išreiškė savo lūkesčius, jog mediatorius pažiūrės ko trūksta, padės suindeksuoti, paskaičiuoti, pasidalijo savo patirtimi dėl ankstesnės mediacijos, kurios metu mediatorius „viską padaro, surašo“. Garso ir vaizdo įrašas patvirtina, jog pareiškėja į šiuos lūkesčius niekaip nereagavo, nepaaiškino, nepriminė teisininkų ir mediatorių vaidmenų. Nors vėliau pareiškėja nurodė galinti patarti dėl teisininkų indeksavimo apskaičiavimui (11:45 min.), tačiau tai patvirtina praktinės dalies atlikimo nenuoseklumą, kada būtent reikiamu momentu nebuvo sureaguota į išsakytus lūkesčius ir nepateiktas mediatoriaus vaidmens paaiškinimas.

Vaizdo ir garso įrašas patvirtina, jog pareiškėja suklaidino šalis dėl taikos sutarties patvirtinimo teisme (6:38 min.), ką pripažino pati pareiškėja savirefleksijos metu. Padaryta klaida pagrįstai Egzamino komisijos įvertinta kaip Aprašo 36 punkte nustatytų gebėjimų nepademonstavimo pagrindas, o neatliktų veiksmų / padarytų klaidų visuma ir lėmė tokį egzamino įvertinimą.

Be kita ko, pareiškėja išklausydama šalis neuždavė patikslinamųjų klausimų, tačiau pati pateikė siūlymus dėl išlaikymo išdėstymo dalimis (4:20 min.), tai patvirtina, jog nebuvo aiškiai išgirsta ir suvokta išsakyta šalių pozicija, nesigilinama į po ja slypinčius interesus, neatpažintos šalių emocijos. Taip pat iš garso ir vaizdo įrašo nustatyta, jog po kiekvienos iš ginčo šalių pasisakymo nebuvo pateiktas neutralus nei vienos iš šalių pasisakymo apibendrinimas.

Būtent aukščiau nurodyti simuliacijos metu nustatyti trūkumai ir lėmė egzamino žodžiu įvertinimą balų išraiška 6,66. Komisijos vertinimu Egzamino komisija objektyviai įvertino mediacijos metu pareiškėjos pademonstruotus įgūdžius, nes jie pilna apimtimi neatitiko tų rezultatų, kurių tikimasi iš mediatoriaus. Komisija neturi pagrindo vertinti, jog Egzamino komisijos nariai mediacijos simuliacijos metu pareiškėjos pademonstruotus įgūdžius įvertino neobjektyviai. Nors pareiškėja skunde ir papildomuose rašytiniuose paaiškinimuose nurodo, jog atlikdama užduotį ją išpildė pilna apimtimi, tačiau aukščiau nurodyti mediacijos simuliacijos trūkumai paneigia šį pareiškėjos teiginį. Ta aplinkybė, kad pareiškėja nesutinka su tokiu Egzamino komisijos vertinimu, nesudaro pagrindo abejoti Egzamino komisijos narių objektyvumu.

Ištyrusi byloje pateiktą rašytinę medžiagą Komisija daro išvadą, jog Apraše įtvirtinta egzamino vykdymo procedūra nebuvo pažeista. Egzamino komisija neperžengė turimos vertinimo laisvės ribų, taigi egzamino eiga buvo organizuota tinkamai.

Sprendimas dėl egzamino rezultatų, suformuluotas Protokole, pagrįstas teisinę reikšmę turinčiu faktu. Todėl nėra teisinio pagrindo teigti, kad Sprendimas nemotyvuotas. Pastebėtina, jog mediaciją reglamentuojantys teisės aktai nenumato reikalavimo Egzamino komisijos nariams pagrįsti ir / ar paaiškinti asmenų įvertinimus, pateikti konkrečius egzamino žodžiu dalies trūkumus, nes posėdžio eiga fiksuota garso ir vaizdo įrašė, kuris yra sudėtinė Protokolo dalis. Pats Protokolas yra egzamino eigą fiksuojantis dokumentas, todėl jam netaikytini administraciniam sprendimui taikytini motyvuotumo reikalavimai.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu Komisija nenustatė pagrindo panaikinti Egzamino komisijos 2025 m. birželio 25 d. posėdžio protokolu Nr. (duomenys neskelbtini) įforminto sprendimo dėl egzamino žodžiu dalies įvertinimo.

Pareiškėja išvestiniais reikalavimais prašo įpareigoti Mediatorių rūmus atlikti objektyvų pareiškėjos egzamino praktinės dalies vertinimą, atsižvelgiant į egzamino vertinimą atlikti motyvuotą

ir pagrįstą atsakymą, nurodant kurie kriterijai nebuvo pasiekti ir kodėl. Posėdžio metu patikslino, jog pageidautų, kad būtų leidžiama egzamino žodžiu dalį laikyti anksčiau, pvz., po 3 mėn., nelaukiant 6 mėnesių termino.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad viešojo administravimo subjektų, skirtingai nei privačių asmenų, veikloje taikomas principas – „viskas, kas aiškiai nėra leista, yra draudžiama“. Tad viešojo administravimo subjekto atlikti viešojo administravimo veiksmai, viršijant jam suteiktus įgaliojimus, taip pat ir individualių administracinių aktų leidimas, viršijant suteiktą kompetenciją, yra neteisėti (pvz., 2010 m. vasario 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-35/2010, 2015 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1217-602/2015, 2023 m. kovo 1 d. nutartis byloje Nr. eA-100-1188/2023).

Teisinis reguliavimas nenumato pagrindo atsakovui veikti pareiškėjos pageidaujama būdu (leisti laikyti egzaminą po 3 mėn.). Be kita ko, nenustatyti egzamino organizavimo tvarkos pažeidimai, nenustatytas pagrindas naikinti egzamino rezultatus, todėl tai suponuoja išvestinio reikalavimo netenkinimą.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu pareiškėjos skundas atmestinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos X. Y. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos narės

Marina Adomaitė

Vilija Astrauskienė